

Norsk møbel/innredningsdesign i fremtiden

Oppsummering fra tre møbelmøter v/daglig leder Ida Festervoll

NIL har i løpet av høsten 2012 hatt møter med ca 70 av Norges fremste møbeldesignere i Oslo, Bergen og på Møre for å avdekke utfordringer faggruppen står overfor, spesielt i etableringsfasen.

Vårt mål er at Norske signalbygg skal være innredet med norsk design. Det innebærer at norske interiørarkitekter kjenner til alle norske produkter og bruker dem. I dag skylder man på pris og manglende utvalg. Vi må bidra til at det stadig produseres nye designprodukter til en konkurransedyktig pris.

Et tiltak som allerede er startet opp, er Månedens produkt – hvor vi gjennom Nyhetsbrev og på NILs facebookside sprer det gode budskap.

Andre indirekte tiltak som er startet opp:

- Møter med Utenriksdepartementet om reisestøttestipend – som må økes. Mulighet for å lage en vandretstilling med tema universell utforming med mer.
- Møte med Kulturdepartementet for at de blant annet gjennom konkurranser kan stimulere til mer norsk design, og at de må involvere møbeldesignere og interiørarkitekter i utvikling av fremtidens omsorgsboliger.
- Møte med Statsbygg: Flere konkurranser, flere interiørarkitektprosjekter med spesialdesign
- Sammen med Grafill, NID og Norwegian Fashion Institute har NIL hatt møte med Norsk Form for å få til et bedre samarbeid slik at utøverne også kontaktes via interesseorganisasjonen og ikke bare enkeltvis. – Målet er å bygge kunnskap og få til bedre spredning av aktiviteter.
- Felle henstilling til Nærings-, Kultur- og Kommunaldepartementet (Innspillskonferanse) om at en del av de statlige bevilgede midler må gjøres tilgjengelig for utøverne gjennom søkbare stipendier, og mulighet til å outsource prosjekter til interesseorganisasjonene.
- Møte med Norsk Designråd vedr. Merket for god design: Ønsket om internasjonal jury og mer vekt på innovasjonsbiten. (Basert på innspill fra medlemmer)

Møbeldesign - Industriedesign

Dersom man skal forsøke å skille mellom de to designretningene, må det være at de har forskjellig utgangspunkt. Møbeldesignere utdannet ved kunsthøgskolene har som ambisjon å realisere sin kunstneriske skaperkraft ved å få satt sine egne produktideer i produksjon enkeltvis eller i serie som industrialiserte produkter. Industriedesignere blir i større grad ansatt i industrien for å utvikle helt nye eller redesigne eksisterende produkter innen ulike kategorier.

Få norske produsenter og lite gründerstøtte

Møbeldesignernes arbeidsforhold er i oppstartfasen svært lik andre kunstnere, som må bruke mye tid på å skape og å gjøre seg synlige – før de tjener penger.

På 70 og 80-tallet hadde nyutdannede møbeldesignere tilgang til verkstedet på Teknologisk institutt hvor de kunne teste ut ideer, lage prototyper, samarbeide med andre designere og folk med

handverkskompetanse. En del designere klarte å etablere kontakt med bedrifter og skaffet ved det en viss økonomisk basis, andre fikk stipend (finansiert av industrien i samarbeid med myndighetene) som besto av lønn i ett til to år, reisestøtte til å besøke produsenter og tilgang til verkstedet. Dette genererte relasjoner mellom designere og norsk industri. I dag er det nesten ikke norsk møbel industri igjen på kontraktmarkedet. Noe mer på hjemmemarkedet.

Det er opprettet et stipend for tre studenter som studenter på alle designhøgskoler konkurrerer om - IMB - som går over ett semester, betalt av Norsk Industri og høgskolene. De tre utvalgte designerne får besøke norske produsenter og deltar på et par messer. De øvrige nyutdannede designerne må ta seg strøjobber for å overleve og får knapt nok tid til å drive med det de har brukt 5 år på å utdanne seg til.

Kombinasjonen av ingen oppstartstøtte og et atskillig mer krevende marked, gjør at det er vanskelig å komme i gang.

Hvor går de statlige designmidlene i dag?

Dersom Norge ønsker norskdesignede møbler i fremtiden må denne situasjonen snus. Innen andre fagretninger kan man søke om gründerstøtte, delta i programmer osv. Møbeldesignere kan ikke en gang søke om diversestipend etter ferdig utdanning – faget kvalifiserer ikke som kunstfag. Møbeldesignere ligger ikke innenfor noen av Innovasjons Norges programmer. Norsk Designråd har ingen pålegg om å støtte norske utøvere, bare norsk design. Norsk Form har heller ikke utøverne som direkte målgruppe. De midlene som myndighetene bevilger innen designområdet blir derfor ikke kanalisert til utøvere direkte. Noen får være med på 100% Norway, men det er mer en utgift enn et inntekspotensiala. Omtale i Wallpaper og andre designmagasiner gir ikke penger i kassen og skaffer heller ikke produsenter.

NIL sammen med Grafill, Norwegian Fashion Institute og NID har henstilt til Nærings- og Kulturdepartementet at noen av bevilgningene til Norsk Designråd og Norsk Form gjøres søkbare for utøverne gjennom deres interesseorganisasjoner. I dag er det slik at dersom bevilgningene økes, ansette det flere personer i de statlige rådene. Verken Norsk Form eller Norsk designråd har møbeldesignere eller interiørarkitekter blant sine ansatte.

Hvordan opprettholde kompetanse og norsk design?

Utdanningen og de nyutdannede møbeldesignerne trenger industrien for å få tilstrekkelig kunnskap om produksjonsteknologi, materialer osv. Den kunnskapen er det ønskelig at man har i Norge. Ved å koble på andre bransjer, materialteknologi, produksjonsteknikk, handverkskompetanse, utdanningsinstitusjoner – kan vi ha håp om at bransjen ikke dør helt hen.

NIL ønsker å bidra til at det etableres et senter, gjerne på Møre, med et verksted med tilknytning til allerede eksisterende kompetansesenter for materialteknologi, markedsføring og forskning. Hit kan møbeldesignere komme og arbeide. Det må etableres en stipendordning som gjør at det blir mulig for de helt ferske å benytte tilbudet. Men det skal være mulig å leie seg inn for etablerte designere, arrangere workshops, kurs osv. Hit kan man invitere norske og utenlandske produsenter for å se på potensielle produkter.

Oppsummering av ønsker som har kommet frem under veis:

1. Oppdatering på hva som skjer i de øvrige nordiske land, hvordan jobber man for at landets egne designprodukter velges for eksempel i alle signalprosjekter
2. Kreditering av designeren ved markedsføring av produkter
3. Flere attraktive møbeldesignkonkurranser – med jury og kriterier som er bransjen verdig
4. Designernes versjon av NRK P3s urørtkonkurranse
5. Tydeliggjøring av forskjell mellom møbeldesignere og industridesignere – for eksempel i forhold til kriterier for merket for god design. I dag er det flere som mener at merket er mer å regne for en innovasjonspris ut fordi kriteriene som er tilpasset møbeldesign.
6. Et NIL som er designernes Inside Norway
7. Gode kontrakter som også beskytter i forhold til nye utfordringer i bransjen
8. At det etableres møteplasser med tradisjon for faglig utbytte. - Et faglig forum hvor aktuelle temaer tas opp, med foredragsholdere som utvider horisonten/kvelder med inspirasjonsseminarer /workshops,
9. Organiserte turer til Italia hvor man kan presentere seg kollektivt og individuelt overfor et utvalg produsenter, få omvisning hos produsenter og deres designavdeling osv.
10. Finne frem til gode former for kollektiv presentasjon av norske møbeldesigneres produktideer – hvor produsenter kan velge og vrake.
11. Utstillingsmuligheter – hjemme og ute hvor også designere som ikke lenger er studenter eller ikke lenger får delta på greenhouse osv. kan delta.
12. Få til et mer konstruktivt og lønnsomt samarbeid med interiørarkitektene
13. Engasjere en agent som kan representere flere designere og promotere norsk design ute